

1. Dar dieťaťa

1.1. Dar pre rodičov

Ciel' stretnutia:

Povzbudiť rodičov

- k prijatiu zodpovednosti za dieťa a za jeho výchovu v kresťanskom duchu
- k odvahe prijať námahu sústavného a dôsledného úsilia vlastného vnútorného obrátenia, aby aj ich dieťa bolo schopné ich výchovou disponované prijať dar viery
- k ceste bezpodmienečnej lásky k dieťaťu, ktorá mu najautentickejšie sprostredkuje pravdu o Božej láske.

1.1.1. Spolupráca rodičov s láskou Stvoriteľa

*„Ved' ty si stvoril moje útroby,
utkal si ma v živote mojej matky.
Tvoje oči ma videli, keď som ešte nebol stvárnený,
a v tvojej knihe boli zapísané všetky moje dni,
len pomyselné, lebo som ešte ani jeden neprežil.“ (Ž 139, 13, 16)*

Úryvok z tohto krásneho žalmu nám má pripomenúť jednu dôležitú pravdu: Každý novo počatý život je v Božom pláne. Nie rodičia aktom lásky spôsobia pohyb, ktorého výsledkom je počatie dieťaťa - to sám Boh „tká“ tvar človeka. On je skutočným darcom života. Človek je vo chvíli počatia akoby vpísaný do Božej knihy a nezávisle od toho, čo s tým životom neskôr urobia iní ľudia, vo chvíli počatia sa rodí pre večnosť. Počatie a narodenie nového človeka predstavuje tajomstvo... Každé dieťa je v skutočnosti obrazom zjednocujúceho a nerozlučiteľného spojenia na celý život - spojením toho, čo je najmužskejšie s tým, čo je najženskejšie, toho, čo pochádza od otca s tým, čo pochádza od matky.

Rodičia spolupracujú na Božom stvoriteľskom diele odovzdávaním života svojim deťom. Boh je milujúcou jednotou - Trojicou Osôb a človek si

zakladá milujúcu rodinu, tvorí milujúce rodinné spoločenstvo, žije v najhlbších vzťahoch v spojení s Bohom a ľuďmi. Manželia si želajú deti ako najcennejší dar a vidia v nich naplnenie svojej lásky. Táto ich vzájomná láska má byť v súlade s Božou vôľou - majú chcieť novú ľudskú bytosť pre ňu samu. Ľudské chcenie je vždy a nevyhnutne podriadené zákonu času a starnutia. Božie chcenie je večné. Preto je rodokmeň osoby spojený predovšetkým s večnosťou Boha a len potom s ľudským otcovstvom a materstvom, ktoré sa uskutočňujú v čase.

1.1.2. Novonarodené dieťa dáva samo seba rodičom

Dieťa je úžasným Božím darom a požehnaním, darom Stvoriteľa stvoreniu - rodičom. Darom, stvoreným na obraz a podobu Boha. Táto podoba, ktorá je v každom z nás, sa týka samotnej prirodzenosti človeka. V nej spočíva dôstojnosť ľudskej osoby, dôstojnosť dieťaťa.

To, že je dieťa darom znamená, že by sme ho mali vedieť prijať také, aké je. Dar si nevyberáme, na dar nemáme nárok, dar dostávame. Nemáme možnosť vybrať si povahové, či charakterové vlastnosti svojho dieťaťa, ani jeho schopnosti, ani to, na koho sa bude podobáť, ani to či bude zdravé alebo nie. A to niekedy môže byť veľmi ťažké. Dostávame konkrétneho človeka, nie nereálnu bytosť, ktorú sme si vysnívali. Prehnané očakávania rodičov v súvislosti s krásou, talentom a výnimočnosťou ich detí sú hlboko zakoreneným spôsobom oceňovania hodnoty človeka. Sv. Pavol hovorí: Čo máš, čo by si nebol dostal? Hodnota dieťaťa - a hodnota každého človeka - spočíva v tom, že je Božím dieťaťom. Boh si ho tak cení, že zaň položil svoj život, má teda obrovskú hodnotu. Toto treba vstúpiť dieťaťu do srdca. Od toho, ako dokážeme prijať dieťa také, aké je, preň samotné, závisí, či sa vo svojom živote bude cítiť milované a bude vedieť rozvinúť všetko, čo je v ňom dobré. V tom spočíva základ výchovy.

Vďaka rodičom: Bože, ďakujeme Ti za dar nášho dieťaťa a prosíme o pokoru a schopnosť každý deň objavovať tento jedinečný dar cez obeť vlastných predstáv o ňom.

1.1.3. Zodpovednosť za dar - kresťanská výchova

Boh má k rodičom takú veľkú dôveru, že do ich rúk zveruje zodpovednosť za jednu z najdôležitejších úloh - výchovu detí. Rodičia sú prví a hlavní vychovávatelia vlastných detí a majú na tomto poli základnú kompetenciu: sú vychovávateľmi, pretože sú rodičmi.

Matka má už pred pôrodom vplyv na rozvoj organizmu dieťaťa a nepriamo aj na celé jeho človečenstvo. V tomto čase má špecifický vplyv aj dieťa na matku, kým otec sa na tomto vzájomnom vplyve zúčastňuje nepriamo. Ak muž cíti materstvo ženy ako dar, má to vplyv na celý výchovný proces.

V súvislosti s tým môžeme povedať, že už vtedy treba začať s náboženskou výchovou - náboženský akt matky totiž obsahuje aj citovú sféru, preto aj dieťaťko môže spolu s matkou prežívať atmosféru, ktorá správa napríklad modlitbu.

Výchova je predovšetkým venovaním ľudskosti zo strany oboch rodičov. Modelom každého otcovstva je podľa slov sv. Pavla Božie otcovstvo.

1.1.4. Ohlasovanie viery v rodine

Sv. Otec Ján Pavol II. vo svojom Liste rodinám hovorí: „Vy, drahí otcovia a matky, ste prví svedkovia a správcovia nového zrodu vašich detí z Ducha Svätého. Vy, ktorí rodíte svoje deti pre pozemskú vlasť, nezabúdajte, že v tom istom čase ich rodíte pre Boha. Boh si praje ich zrod z Ducha Svätého.“

Základ a začiatok celej kresťanskej výchovy spočíva v tom, že otec a matka darujú svojim deťom prvé zážitky stretnutia s Bohom svojim bytím a konaním.

V prvej etape sa kresťanská výchova uskutočňuje predovšetkým láskyplným vzťahom rodičov navzájom a láskyplným, trpezlivým a chápaným vzťahom rodičov k deťom. Kresťanská viera je slobodné rozhodnutie sa odpovedať kladne na Božiu výzvu, preto rodičia vychovávajú k schopnosti veriť, ak pripravujú deťom také detstvo, ktoré im neskôr uľahčí slobodné rozhodovanie sa pre vieru. Pre dieťa je

rozhodujúca láska rodičov k nemu a k sebe navzájom - ich vzájomné pochopenie, odpúšťanie a pomoc. Priamo v rodine sa dieťa učí úcte k ľuďom učí sa žasnúť nad nepochopiteľným tajomstvom, skrytým za všetkým dianím. Získava zmysel pre bratstvo a spoločenstvo, zmysel pre vzájomnú zodpovednosť, pre vďačné prijímanie a nezištné dávanie. Učí sa správne používať slobodu a vážiť si autoritu.

Príčiny neschopnosti veriť často spočívajú v príliš tvrdom a autoritatívnom postoji rodičov k deťom a v bolestnom pocity detí, že ich rodičia nemajú radi. Preto je pre výchovu rozhodujúce, aby sme deťom darovali veľa lásky, aby sme im dôverovali, aby sme im pomohli budovať sebauvedomenie a sebadôveru, aby sme k nim boli láskaví, aby sme vedeli odpúšťať, ovládať svoj hnev a aby sme šírili okolo seba ovzdušie pokoja a radosti. Veľká časť nedôvery voči viere je zapríčinená nedôverou voči láske. Ak dieťa prestane veriť v lásku svojich doterajších autorít, prestane veriť aj pravdám, ktoré mu predkladajú.

Zamyslenie pre rodičov: o vzájomnom vzťahu, o vzájomnom prijatí sa a o odpúšťaní.

Modlitba: Bože, ďakujem ti za svojho manžela/svoju manželku, prosíme Ťa o odvahu k novému odpusteniu na každý deň, aby naša láska dozrievala a prinášala pokoj a harmóniu do našej rodiny.

1.1.5. Dve podmienky ohlasovania viery

Prvou podmienkou je mať pevný základ, ktorý obstojí v skúškach času, na ktorom staviame svoj život. Týmto pevným základom je Osoba živého Boha. Osobný a dôverný vzťah s Bohom je najdôležitejšou vecou v živote.

Druhou podmienkou je bezpodmienečná láska k deťom. Deti potrebujú cítiť, že ich rodičia milujú bezpodmienečne. Takou láskou nás miluje Boh, a preto ak sa takto snažíme milovať svoje deti, môžeme im odovzdať posolstvo o Božej láske. Deti, ktoré necítia, že ich rodičia bezpodmienečne milujú, budú len veľmi ťažko prijímať skutočnosť, že ich bezpodmienečne miluje Boh.

Túto tému rozvíja Dr. Ross Campbell v publikácii *Potřebuji tvou lásku*. Vyberáme krátky text.

Je potrebné uvedomiť si osem skutočností, ktoré pomáhajú pri bezpodmienečnej láske k dieťaťu:

1. je to dieťa.
2. Koná ako dieťa.
3. Mnoho z jeho správania je nepríjemné.
4. Ak plním svoju rodičovskú úlohu a milujem svoje dieťa napriek jeho detskému správaniu, bude dozrievať a vzdávať sa svojich detských spôsobov.
5. Ak ho milujem len vtedy, keď mi robí radosť (láska s podmienkou) a prejavujem mu svoju lásku len pri takýchto príležitostiach, nebude moju lásku vnímať ako naozajstnú. Naopak, bude sa cítiť neisto, jeho sebavedomie bude narušené a zabráni mu dospieť k lepšej sebakontrola a zrelšiemu konaniu. Preto má zodpovednosť za svoje konanie nielen ono, ale aj ja.
6. Ak ho milujem bez podmienok, bude mať o sebe dobrú mienku a bude samé so sebou spokojné. Bude mať pod kontrolou svoju úzkosť a neskôr v čase dospievania svoje správanie.
7. Ak ho milujem len vtedy, keď splní moje požiadavky alebo očakávania, bude pociťovať svoju nedostatočnosť. Bude si myslieť, že nemá zmysel sa viac snažiť, pretože nikdy neurobí dosť. Bude ho trápiť úzkosť, neistota, bude sa podceňovať. Bude mať neustále prekážky vo svojom dozrievaní v citovej oblasti i v správaní.
8. Modlím sa, aby sa moja láska k môjmu dieťaťu čím viac približovala k láske bezpodmienečnej.

Dieťa je od narodenia citovo vnímavé. Jeho vedomosti o okolitom svete sú nepatrné, preto komunikuje predovšetkým prostredníctvom citov.

Citový život predurčuje jeho videnie sveta - ako vníma rodičov, samé seba. Každé dieťa sa pýta svojich rodičov: „Máte ma radi?“ Dieťa kladie väčšinou túto citovú otázku svojím správaním. Odpoveď na ňu je pre dieťa životne dôležitá, predurčuje jeho základný prístup k životu.

Dieťa potrebuje vnímať bezpodmienečnú lásku rodičov cez zrakový kontakt, fyzický kontakt a sústredenú pozornosť.

Modlitba rodičov: Pane, daj nám pokorné srdce, aby sa naša láska stávala bezpodmienečnou.